

Όλοι μας μπορούμε να γίνουμε άγιοι!

/ Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Γέρ. Ιωσήφ Ηουχαστής

image not found or type unknown

Το πρώτο, πού κάνει κάθε άνθρωπος, όταν τον καλέση ο Θεός στην επίγνωσί Του, είναι να ερευνήση με ακρίβεια τον εαυτό του για να ιδή, ότι πράγματι στην ζωή του πολλές ενέργειες του ήσαν έξω από το θέλημα του Θεού. Και από αυτή την

στιγμή αρχίζει το έργο της μετανοίας.

Η μετάνοια αρχίζει από την κατάπαυση της αμαρτωλής ζωής και φθάνει μέχρι αυτής της θεώσεως, η οποία δεν έχει τέλος.

Ο Θεός δεν έχει περιγραφή και τέρμα· ούτε και οι ιδιότητές Του είναι δυνατό να έχουν. Μπαίνοντας ο άνθρωπος, δια της Χάριτος του Αγίου Πνεύματος, μέσα στους κόλπους της θεώσεως, πάσχει όλες αυτές τις ιδιότητες τις ατέρμονες, τις αφηλάφητες, τις ανεξιχνίαστες, τις απέραντες. Γι' αυτό είπα ότι η μετάνοια δεν έχει τέρμα. Θέλω να σχολιάσω το θέμα της μετανοίας, παίρνοντας αφορμή από μερικά πράγματα πού με προεκάλεσαν και από τον προσωπικό μου βίο, αλλά και γενικώτερα. Βλέπω ότι μοναχοί στις ημέρες αυτές της περιόδου της Μ. Τεσσαρακοστής, ευρίσκουν καιρό και ασχολούνται με θέματα επουσιώδη και λόγω της απειρίας τους όταν τους ερωτήσης γιατί ασχολούνται με αυτά, απαντούν. «Επειδή είχα καιρό και δεν είχα τίποτε άλλο να κάνω». Αυτό είναι ένα είδος μικροψυχίας, να μην πω ολιγοπιστίας. Δεν έχεις τι να κάνης; Ίσως να ετελείωσες το διακόνημά σου και έχεις ένα περιθώριο χρόνου. Τότε πήγαινε στο κελλί σου. Το κελλί είναι το εργαστήριο της μεταβολής του χαρακτήρα σου. Δεν πηγαίνεις να γονατίσης εκεί μέσα; να κτυπήσης το μέτωπο σου κάτω, να κτυπήσης το στήθος, την «ενθήκη» των κακών, αλλά και την «ενθήκη» των καλών; Και να κτυπήσεις εκεί του Ιησού την πόρτα; Να ζήτησης, να αιτήσης, να επιμένης, ούτως ώστε να σου ανοίξη; Έπειτα κάθεσαι και δεν μελετάς; Μα, οι μοναχοί είναι θεολόγοι. Επί Βυζαντίου, στο Πανεπιστήμιο της Κωνσταντινουπόλεως, υπήρχαν όλοι οι επιστημονικοί κλάδοι. Όλες οι γνώσεις των ανθρώπων. Μόνο η θεολογία απαγορευόταν. Η θεολογία ήταν στις ιερές Μονές. Δεν εθεωρείτο ανθρώπινη γνώση. Στους μοναχούς ανήκει η θεολογία, διότι ερχόμενοι σε επαφή με τον Θεό προσωπικά, δέχονται τις ελλάμψεις και αποκαλύψεις και γίνονται θεολόγοι. Γιατί λοιπόν, να μην ανοίξωμε το Πανεπιστήμιο μας εδώ, ημέρα και νύκτα και να γίνωμε πραγματικοί θεολόγοι; Είδα και επιμένω και δεν υποχωρώ, ότι τόση Χάρι παίρνει ο μοναχός από την μελέτη στο κελλί του, μέσα στο πνεύμα της απολύτου ησυχίας, σχεδόν ίση με αυτή πού δίνει η προσευχή. Εις αυτό επιμένω, διότι χάριτι Χριστού, το εγεύθηκα όχι μια, αλλά πολλές φορές στην ζωή μου. Και θέλω να τονίσω και κάτι ακόμα.

Ο νόμος της επιρροής, ο κανόνας της επιδράσεως, εφαρμόζεται απόλυτα. Τα συγγράμματα των Πατέρων πού μελετά ο μοναχός με πίστι και πόθο και επικαλείται την ευχή τους είναι αδύνατο να μην επιδράσουν επάνω του. Διότι οι Πατέρες ήσαν και εξακολουθούν να είναι Πατέρες, και ζητούν αφορμή και αυτοί, όπως ο ίδιος ο Θεός, του οποίου είναι «εικών και ομοίωσις», να μεταδώσουν σε μας τις Χάριτες τις οποίες αυτοί ευρήκαν δια του αγώνος των. Με την ανάγνωσι

και την μελέτη τους να είσθε βέβαιοι, ότι η πατρική τους στοργή θα επιδράση επάνω σας. Ας επανέλθωμε όμως στο θέμα της μετανοίας. Πολλές φορές συμβαίνει στον αγωνιζόμενο, να μην ημπορή να νικήση τον παλαιό άνθρωπο, διότι είναι τόσο πολύ αιχμαλωτισμένος από τα πάθη του, παρ' όλο πού αυτός τα μισεί, τα αποστρέφεται, δεν τα θέλει· και αυτή η κατάσταση θεωρείται κατά την παράδοσι της Εκκλησίας, ζωή μετανοίας. Τότε μόνο δεν θεωρείται μετάνοια, όταν παύση ο άνθρωπος να αγωνίζεται και λέγει: «Δεν ημπορώ πλέον. Δεν υπάρχει για μένα τίποτε». Αυτό λέγεται απόγνωσι και το καταδικάζει η Εκκλησία ως βλασφημία κατά του Αγίου Πνεύματος· περικόπτει και απορρίπτει αυτό το μέλος ως σάπιο, ως βλάσφημο, στρεφόμενο κατά της αγαθότητας του Θεού.

Δεν πρέπει λοιπόν, σε καμιά περίπτωσι να συστέλλωμε την πίστι μας. Ουδέποτε να σκεφθή κανείς, ότι είναι αδύνατο να φθάσωμε στην ολοκληρωτική μετάνοια στην οποία μας εκάλεσε ο Χριστός μας. Θα φθάσωμε χάριτι Χριστού. Ουδέποτε είναι ικανή μόνη η ανθρώπινη ενέργεια και προσπάθεια να φθάση εκεί. Αυτό είναι εγωιστικότατο και οι Πατέρες το κατεδίκασαν. Ο Μέγας Μακάριος λέγει ότι τόση είναι η δύναμι της προθέσεως του ανθρώπου, τόσο μόνο ημπορεί ο άνθρωπος, μέχρι πού να αντιδράση προς τον διάβολο. Προκαλούμενος υπό του σατανά, υπό μορφή προσβολής «κάνε αυτό», τόσο μόνο ημπορεί να πή ο άνθρωπος· «όχι δεν το κάνω». Μέχρι εκεί ημπορεί να πάη ο άνθρωπος. Από εκεί και πέρα είναι έργο της Χάριτος. Γι' αυτό ο Ιησούς μας, ετόνιζε με έμφασι ότι, «χωρίς εμού ου δύνασθε ποιείν ουδέν». Άρα ποτέ να μην συσταλήτε, ποτέ να μην κατεβαίνετε στην μικροψυχία, εφ' όσο «δια πίστεως βαδίζομεν».

Ποτέ να μην λέγετε: «Δεν θα φθάσωμε εμείς στην απάθεια, δεν θα φθάσωμε στον αγιασμό, δεν θα μιμηθούμε τους Πατέρες μας». Αυτό είναι βλάσφημο.

Θα τους φθάσωμε επειδή το θέλομε και εφ' όσο το θέλομε θα μας το δώση ο Χριστός μας. Μένοντας πιστοί και μη υποχωρούντες κατά πρόθεσι, οπωσδήποτε θα το επιτύχωμε. Αυτή είναι η πραγματικότης. Έξω από αυτή την γραμμή οι Πατέρες δεν παραδέχονται άλλη. Έξω από αυτή, θεωρείται πλέον απόγνωσι. Δεν υπάρχει το «δεν ημπορώ πλέον». Πώς δεν ημπορείς; Δια του Χριστού ισχύομε. «Πάντα ισχύομε εν τω ενδυναμούντι ημάς Χριστώ». «Πάντα»,είπε ο Παύλος, για να μην αφήση κανένα περιθώριο, μήπως πή κάποιος «εγώ δεν ημπορώ». Αφού είναι «μεθ' ημών ο Θεός, τις καθ' ημών; Ει Θεός ο δικαίων, τις ο κατακρίνων;» Κοιτάξετε το όριο της μετανοίας πως αποκαλύπτεται μέσα στην Γραφή.

Ο Πέτρος, ερώτησε τον Ιησού μας. «Κύριε, καλά είναι έως επτά φορές να συγχωρώ αυτόν που μου φταίει;» Ο Πέτρος τότε ατελής όντας, μη δεχθείς την έλλαμψι της Χάριτος, εσκέπτετο ανθρωπίνως. Ενόμιζε με τον τρόπο αυτό, σύμφωνα με την αυστηρότητα του Μωσαϊκού Νόμου, ότι έκανε μεγάλη οικονομία. Έφθασε, όχι μια

αλλά επτά φορές να συγχωρή. Και ο Ιησούς μας, ερμηνεύοντας του το πνεύμα της Εκκλησίας, του λέγει: «όχι επτά αλλά εβδομηκοντάκις επτά», για να τονίσει έτσι το απεριόριστο της μετανοίας. Η ζωή μας εδώ είναι ένα εικοσιτετράωρο επαναλαμβανόμενο. Αν και εις όλες τις στιγμές είμεθα πάντοτε έτοιμοι, με νέες αποφάσεις, η πρόθεσί μας είναι σωστή, το πνεύμα πρόθυμο, η σαρξ όμως είναι ασθενής. Και δεν είναι μόνο η σαρξ. Μαζί με την σάρκα, με την φύσι, υπάρχουν οι έξεις, οι συνήθειες, οι τόποι, τα περιβάλλοντα, τα πρόσωπα, τα πράγματα και ο ίδιος ο διάβολος. Όλοι αυτοί οι παράγοντες δημιουργούν την αντίθεσι, και μένει σε μας μόνο η πρόθεσι η ιδική μας και η ενεργούσα μυστηριωδώς θεία Χάρις, πού είναι παντοδύναμη.

Θεωρητικά όλα αυτά είναι εύκολα, πρακτικά όμως είναι δύσκολα, όπως από την πείρα ο καθένας γνωρίζει. Αποφασίζομε κάθε πρωί, κάθε στιγμή, ότι από τώρα και στο εξής δεν θα υποδουλωθούμε στα πάθη. Ναι, αλλά τα πάθη δεν αφορίζονται, δεν εξορκίζονται, για να τους πούμε «φύγετε» και δεν σας θέλομε και να φύγουν, θέλουν τιτανική μάχη και αντίδρασι για να φύγουν. Και αυτό γίνεται όταν νικήση η Χάρις, όχι ο άνθρωπος. Διότι τα πάθη και οι αρετές είναι υπεράνω της φύσεως μας. Δεν τα πιάνομε, δεν τα ελέγχομε. Αυτά μόνο η θεία Χάρις θα τα διώξη, θα απελάση τα πάθη και θα ελκύση τις αρετές. Πότε όμως; Όταν εμείς επιμένωμε. Γι' αυτό ο Ιησούς μας ετόνισε την υπομονή και την επιμονή. «Εν τη υπομονή ημών κτήσασθε...». Και στις προσευχές ακόμα, λέγει: «κρούετε, ζητείτε, μη εκκακήτε εν ταις προσευχαίς». Και αναφέρει τα παραδείγματα εκείνα, με τα οποία μας ντροπιάζει. Εάν σας ζητήση το παιδί σας ψωμί, θα του δώσετε πέτρα; Και αν σας ζητήση να του δώσετε ψάρι, θα του δώσετε φίδι; Εάν εσείς πού είστε πονηροί, δίδετε αγαθά δόματα στα παιδιά σας, ο Ουράνιος Πατήρ δεν θα δώση Πνεύμα Άγιο εις εκείνους πού το ζητούν; Και «υπέρ εκ περισσού ων αιτούμεθα ή νοούμεν» θα δώση. Είναι αδύνατο να καταργηθούν οι θείες αυτές υποσχέσεις. Ο Ιησούς μας λέγει ότι, «ο ουρανός και η γη παρελεύσονται οι δε λόγοι μου ου μη παρέλθωσι». Γι' αυτό τον σκοπό ήλθε ο Υιός του Θεού στην γη. Δεν είχε ανάγκη ο Θεός Λόγος να υποστή την «κένωσι» ει μη μόνο για την επιστροφή του ανθρώπου στους κόλπους της θείας αγάπης. Αυτή είναι η «καινή κτίσις» πού είναι ανωτέρα της προηγούμενης. Υπάρχει και ένα άλλο μυστήριο ακόμα πού μας παρέδωσαν οι Πατέρες μας, το οποίο πρέπει οπωσδήποτε να ξέρετε. Το μυστήριο είναι τούτο. Πολλές φορές, ενώ τα πράγματα πάνε καλά, η ίδια η Χάρις αφήνει τον πειρασμό· και διευκρινίζω καλύτερα. Η Χάρις δεν δημιουργεί ποτέ πειρασμό. Αλλοίμονο, είναι βλάσφημο να το πη κανείς. Δεν πηγάζει από το φως σκότος, ποτέ.

Και εξηγούμαι σαφέστερα. Εγώ επιμένω αγωνιζόμενος εναντίον ενός πάθους πού με ενοχλεί· κατά της κακής έξεως πού με πιέζει· θέλω να φύγη· παρακαλώ τον Θεό να μου δώση εκείνο πού μου χρειάζεται. Ο Θεός μέσα στην πανσωστική του

πρόνοια, πού περικλείει τα πάντα, βλέπει ότι δεν είναι ώρα να το δώσει.

Η ίδια η Χάρης, ενώ έπρεπε να λειτουργήσει και να κάνει αυτό το πράγμα, δεν το κάνει. Δεν το κάνει για τον λόγο πού ξέρει, επειδή ο Θεός είναι ανενδεής και οι τρόποι πού επεμβαίνει είναι Θεοπρεπείς, και ότι κάνει ο Θεός είναι παντέλειο. Ότι κάνει ο Θεός δεν είναι μερικό, είναι γενικό. Επομένως στην γενικότητα αυτή χρειάζεται ο χρόνος. Διότι μαζί με την περίστασι, ο Θεός περικλείει πολλά μαζί. Χρειάζεται υπομονή, ούτως ώστε να ετοιμασθούν και τα πρόσωπα και οι παράγοντες και οι τόποι και ο χρόνος και ακόμα και αυτή η ιδιοσυγκρασία. Και τότε έρχεται και το τελειώνει, το φέρει εις πέρας. Υπάρχουν και άλλες πτυχές πάνω στο ίδιο θέμα πού μας παρέδωσαν οι Πατέρες. Πολλές φορές προλαμβάνει η Χάρης και δίδει ένα κανόνα και αφήνει τον άνθρωπο αβοήθητο σε μια περίστασι, για να τον σώση από ένα επερχόμενο πειρασμό τον οποίο ξέρει ο Θεός ότι θα επάθαινε μέσα στην απειρία και στην ατέλεια του. Είναι τόσα τα μυστήρια, πού δεν ημπορή να τα γνωρίζη κανείς. Άλλες φορές η Χάρης προορίζει ένα άνθρωπο για να γίνη οδηγός άλλων και τον πειράζει ιδιαίτερα αυτόν για να τον ετοιμάση, ούτως ώστε στην κατάλληλη στιγμή να είναι από όλες τις απόψεις πεπειραμένος και να δυνηθή να σταθή μέσα στην Εκκλησία και να γίνη φωστήρας, οδηγός και καθοδηγητής των άλλων. Τον δοκιμάζει με ένα άλλο τρόπο μυστηριώδη και ασυνήθιστο. Είδες τι λέει; «Μήπως δεν έχει εξουσία ο κεραμεύς του πηλού; Να κάνει από τον ίδιο πηλό ότι θέλει;» Έτσι και η Χάρης.

Όλα αυτά μας πείθουν ότι χρειάζεται υπομονή και καρτερία· ουδέποτε μικροψυχία. Εφ' όσον ο Ιησούς μας λέγει ότι «οι λόγοι μου, ου μη παρέλθωσι», να είστε βέβαιοι ότι κανενός η ελπίδα δεν θα διαψευσθή. Μόνο οι άνθρωποι ημπορούν να απατήσουν τους άλλους, διότι είναι πεπερασμένοι και έχουν τις γνώσεις τους περιορισμένες. Στον Θεό δεν συμβαίνει το ίδιο. Οτιδήποτε του ζητήσομε και αφορά την σωτηρία μας θα το πάρωμε. Μου είπε ένας αληθινά πνευματικός άνθρωπος, ότι από την αρχή πού ξεκίνησε, του έδειξε ο Θεός την Χάρι Του και τον έβαλε στον σωστό δρόμο. Μέσα στον αγώνα του τότε, παρεκάλεσε τον Θεό να τον απαλλάξη από μια κατάστασι πού του φαινόταν πολύ δύσκολη και ήταν αδύνατο να αντέξη. Παρ' όλο πού προσευχήθηκε πολύ δεν είδε καμιά λύσι στο πρόβλημά του. Επέρασαν σαράντα δύο χρόνια· και τότε του είπε καθαρά η Χάρης: «θυμάσαι, πού με παρεκάλεσες να σου αποκαλύψω το θέλημα μου για εκείνο το πράγμα; Αυτό είναι πού έκανες τώρα». Και αυτός απάντησε: «Και εάν δεν έκανα έτσι τόσα χρόνια και έκανα αλλοιώς;» Και απεκρίθη η Χάρης: «θα εχάνεσο». Έτσι είναι τα μυστήρια, γι' αυτό χρειάζεται να κάνωμε υπομονή. Στο βίο του Αγίου Σεραφείμ του Σάρωφ, κάποιος Ρώσσος ωνόματι Μοτοβίλοφ είχε απορία, τι σημαίνει Χάρης. Και ενώ είχε αυτή την απορία και προσευχόταν, ο Θεός δεν του έδειξε τίποτε. Τελικά αυτός το εξέχασε. Όταν επέρασαν είκοσι πέντε χρόνια, τον εφώνασε ο Άγιος Σεραφείμ και

του λέγει: «Έλα εδώ τώρα να ιδής αυτό πού εζήτησες πριν τόσα χρόνια. Ο Θεός αργεί αλλά δεν ξεχνά». Όταν θέλωμε να σωθούμε αγωνιζόμεθα να αποβάλωμε τα πάθη μας και επιθυμούμε διακαώς να κατοικήση μέσα μας η Χάρις του Αγίου Πνεύματος και να μας δείξη αυτή τι θέλει να κάνωμε. Είναι αυτό πού μας είπε ο Ιησούς μας; «Ζητείτε πρώτον την βασιλείαν των ουρανών» και τα υπόλοιπα «προστεθήσεται υμίν». Όταν εμείς ορθοποδούμε, θα επιτύχωμε περισσότερο από ότι υπολογίσαμε. Επομένως να μένετε πιστοί στις καλές σας αποφάσεις έστω και αν χιλιάκις επιχειρήσετε και δεν επιτύχετε. Μη νομίζετε ότι άλλαξε κάτι. Ούτε εμείς αλλάξαμε, ούτε ο Θεός, ούτε φυσικά και ο διάβολος. Το «αιτείτε και λήψετε» είναι πραγματικότητας. Εφ' όσον αιτήσαμε θα λάβωμε, εφ' όσον εζητήσαμε θα μας δώσουν, εφ' όσον εκρούσαμε θα μας ανοίξουν. Ο ήλιος είναι δυνατό να μην ανατείλη, αλλά εμείς δεν είναι δυνατό να αποτύχωμε. Δεν είναι τυχαίο, το ότι μας εκάλεσε ο Θεός να τον ακολουθήσωμε. Ποιος μας έφερε εδώ; Ποιος μας ενίσχυσε να αρνηθούμε την φύσι και να γίνωμε περίγελως του κόσμου και να είμεθα αυτοεξόριστοι; Και όχι μόνο τούτο, αλλά να στενάζωμε μήπως γλυστρίσωμε και ξεφύγωμε λίγο από την εγκράτεια· μήπως κοιμηθήκαμε λίγο περισσότερο· μήπως αποφύγαμε τον κόπο· μήπως εξεφύγαμε λίγο από την υπακοή. Γι' αυτά στενάζωμε. Αυτά είναι η ενεργός Χάρις του Αγίου Πνεύματος πού ευρίσκεται μαζί μας και μας πείθει και μας πληροφορεί. Αυτά είναι πραγματικότητας όχι λόγια λαλούμενα, λόγια αφηρημένα. Κρατούμε στα χέρια μας τις αποδείξεις της ελεημοσύνης του Χριστού. «Το μείζον» το έδωσε. Δεν θα δώσει το ελάχιστον; «Έτι αμαρτωλών όντων ημών, υπέρ ημών απέθανε». Εάν αυτός εσταυρώθη και δια του Σταυρού κατήργησε την αμαρτία και εσφράγισε το διαβατήριο της εισόδου μας στην ζωή παρέχοντας και την άφεσι των αμαρτιών μας, τώρα απομένει σε μας να κάνωμε λίγη υπομονή. Να μην γυρίσουμε πίσω, αλλά να αναμένωμε ως δούλοι τον Κύριο μας «πότε αναλύσει εκ των γάμων». Και θα αναλύση και θα φωνάξη τον καθένα· και θα απαντήσωμε και εμείς με καύχημα. «Παρόντες, Κύριε, εδώ είμεθα. Αφ' ης στιγμής μας εκάλεσες, αναμέναμε πότε θα έλθης να μας δώσης την επαγγελία».

Οπόταν θα ακούσωμε το: «Ευ, δούλοι αγαθοί και πιστοί». Αυτές είναι πραγματικότητες. Αυτά τα ζήτη και θα τα ζήσετε ακόμη περισσότερο, εάν δώσετε περισσότερη σπουδή στην μελέτη και γενικά στην πνευματική εργασία. Να κάνετε την διακονία σας με λεπτομέρεια και υπακοή. Να βλέπετε στο πρόσωπο του Γέροντα την πραγματική παρουσία του θείου θελήματος. Ο καθένας να σκέπτεται ότι ζή ο εαυτός του, και ο Χριστός. Μόλις τελειώσετε την διακονία σας να είστε χαρούμενοι· μεταξύ σας όχι σκυθρωποί και να μην αποφεύγετε ο ένας τον άλλο. Να είσθε ευγενικοί και πρόθυμοι. Μην ομίλητε όμως άσκοπα. Από την πολυλογία «ουκ εκφεύζεται τις αμαρτίαν». Λέγει ο σοφός Σειράχ: «Μεταξύ αρμών λίθων πύγνηται πάσσαλος και μεταξύ πράσεως και αγορασμού εμφωλεύει αμαρτία». Πράσις και αγορασμός κατά τους Πατέρας είναι το «δούναι και λαβείν». Να ακούσω και να

ακούσης. Μα αυτά είναι για μας; Αυτά είναι για τους αργόσχολους του κόσμου τούτου, πού ομιλούν περί ανέμων και υδάτων. Εμείς ποια σχέσι έχομε με τον κόσμο τούτο; Για μας είναι τα μυστήρια της Βασιλείας του Θεού. Εκείνα μας απασχολούν. Εμάς μας απασχολεί ο ουρανός. Άνω σχώμεν τάς καρδίας. Πού; Εκεί «όπου, υπέρ ημών εισήλθεν Ιησούς, εις τα Άγια αιωνίαν λύτρωσιν ευράμενος» Εκεί, στο ουράνιο καταπέτασμα, εκεί να αποβλέπωμε, εκεί είναι η πατρίδα μας. «Ουκ έχομεν ώδε μένουσαν πόλιν αλλά την μέλλουσαν επιζητούμεν». Είμαστε Ουρανοπολίται. «Μνήσθητι της βασιλείας των ουρανών ίνα η επιθυμία αυτής κατά μικρόν - μικρόν ελκύση σε», λέγει ο Αββάς Ησαΐας. Και αυτή η μνήμη αυξάνει μέσα μας τον ζήλο. Έτσι προχωρούμε «αφορώντες εις τον της πίστεως αρχηγόν και τελειωτήν Ιησούν», το κέντρο της αγάπης μας, πού μας εκάλεσε και μας έδωσε την οσμή της ευωδιάς της κλήσεως Του και μας έβαλε στον δρόμο των Αγίων.

Γέροντας Ιωσήφ ο Ησυχαστής